

coneix...

A Montgat són calciners...

El caràcter industrial del poble al voltant de la calç

Des dels temps més llunyans, la utilització de la calç ha estat fonamental en la construcció. La seva obtenció generalment es feia mitjançant forns de construcció artesanal, aprofitant les èpoques de l'any en que afluiaven les feines del camp i com a complement d'aquestes. Es preparava un terreny erm fent un sot circular i s'hi feia un cobert de volta. A sobre s'hi posava la pedra calcària, aixecant al voltant una paret i deixant una obertura al peu per tal d'introduir la llenya que havia mantenir, de 24 a 48 hores, l'alta temperatura del forn: uns 800 graus. Era una feina feixuga, de la que en puc donar fe, doncs en el meu servei militar vaig col·laborar en la construcció d'un d'aquests forns i en el manteniment de la seva combustió.

Malgrat que era una feina que complementava els treballs del camp, al nostre poble prengué, des de molt antic, un caire industrial i no com a complement a les feines tradicionals, la pagesia i la pesca, com es desprèn de les anotacions que trobem en els llibres sacramentals i d'actes de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana. És així que el 24 de novembre del 1594 fou enterrat en Martí, que treballava a la guixera i fou sorprès per una ensulsiada que li causà la mort. També el 26 de juny de 1681 morí en Félix Gassià, *"morí per rahó de haver caigut sobre ell cosa de 12 mil quintàs de pedra de calç en la pedrera d'en Francesc Guarch. A copia del gran treball de molta gent lo trobaren el dia 28 a les 2 de la tarda"*. Són prou abundants els registres (baptismes, matrimonis, defuncions, etc.) en què en l'ofici dels qui intervenen, que aleshores s'anotava al costat del nom, apareix el de guixaire, calciner o fabricant de calç.

És també prou aclaridor de l'importància d'aquesta indústria el següent document datat a Tiana el 8 d'agost del 1716: *"... a requisición y instancia de Juan Codina, bayle de dicho termino, Bartholomé Monserda y Pedro Tolra, jurados del presente año, de consentimiento de todos los labradores de dicho lugar a estas cosas y partes mediante juramento que han prestado solemnemente en mano y poder del Notario abajo escrito han hecho y hazen relacion y fe como hasta el dia de hoy los asentistes de la cal se trabajó en este termino por la fabrica de la Ciudadela han consumido grande cantidad de leña destruyendo todos los bosques se hallan en este termino y aunque dicen pagaran algo hasta hoy dia nombrado no han satisfecho nada..."*. Justament en aquest parc de la Ciutadella, davant de la façana del Museu de Geologia es pot contemplar

un bloc de pedra procedent del nostre poble amb el rètol de *"bretxa paleozoica de Montgat"*.

El 7 de juny de 1762 en Jacint i l'Antoni Matheu i

Alsina i en Francesc Francí Baliart signen un contracte pel qual, a canvi que en Francí els hi construïxi tres cases, els primers li cedeixen un terreny situat a Les Mallorquines, aproximadament en el sector de la antiga Morterera (vegeu l'informatiu municipal del juliol del 2007). Aquests terrenys formen part del sector del nostre poble on estaven situades la major part de les explotacions de calç, de les que en queden importants vestigis: els murs de l'antiga guixera de can Boada i el mur amb diverses boques de forn que afloraren l'any passat com a conseqüència del moviment de

terres per la construcció de les naus industrials en l'antiga guixera de can Baratau. També n'és mostra d'aquesta explotació la situació de degradació del costat sud-oest del turó de les Bateria per dècades d'extracció de pedra.

Aquesta explotació, que a finals del segle XIX ocupava 7 indústries

amb 23 forns, a més de dues bòviles i dos forns de mineral de plom (any 1850) de la Societat Metalúrgica Catalana, va anar decaient fins a la seva total desaparició a mitjans del segle passat, al temps que s'anava incrementant altres tipus d'activitat: porcellanes, químiques, metal·lúrgiques, etc.

Abelard Chimisanas i Julià

**...al Besòs són passacolls;
a Badalona, pany de tàpia;
a Montgat són calciners,
venen la calç a fornades.
A Alella són cargolers;
a Tiana, saltamarges.....**

Versets populars